

(א) סנהדרין ו' (ע"ש);
(ב) שם פה. מסות טו;
תורה ו' (א) (שבת מב.
קנה. טובה טו. פימות בת.
ז) (נדרות מו. וז"ע);
(ח) לעיל בת. מדרש מז;
חולין קלד: תמונה פ"ג פל"ג
גה) (לעיל י"א) (ו) ויקרא
כג) (ח) נדמתי בירושלמי
משה (א) תמונה פ"ג פל"ג
וכן נדמה מדרש"א
בסנהדרין פה. ד"ה מרחו.

תורה אור השלם

1. לא תביא אתנו זונה
ומזרחי כלב בית י?
אֲלֹהֶיךָ לָקַח לְקַח גֵּר י?
תועבת י? אֲלֹהֶיךָ גַם
שָׁנְיָהֶם: דברים כג יט
2. כי הלא קָשַׁע על
תאות נפשו ובצע בריך
נאָץ י? תהלים יג
3. וכרמך לא תשולל
ופרט בפרמך לא תלקט
לעני ולגר תעזוב אתם
אָי י? אֲלֹהֶיכֶם:

לעני רש"י

אישקוב"ר. לראטאט,
לנקות.

רבינו חננאל

ובא רבה רוחה הא דאבי
ואמי לעולם הני כולהו
סבירא להו שנינו קונה,
ור' שמע' בן יהודה לא
אמי' אלא בצבע שיכול
להעבירו על ידי שמן
כדאמרין, ובית שמאי
דאמי' אם נתן לה באהנה
חסים ועשאתן סלת וכו';
אסור משום השבחה גולן
ומאי, ור' אליעזר בן
יעקב דאמי' הגדול חמים
וטענו וכו' והפריש ממה
חלה אין זה מברך
לפניה חלה, אלא מנא
שמברך על מה שאינו
שלו, וזו היא מצוה גולן
בעבירה. ור' יעקב
דאמי' נתן פיהו אפילו מן
העיסה משום דבתי תעזוב
יתירא מירבויא דקרא קא
מפיק ליה, ועד כאן לא
אמר ר' שמע' בן אלעזר
כל שבח שהשבחה גולן
ידו על העלוונה, נוטל
שבחו, כשל הגולן
משלמין בשעת הגולה,
כחז אמי' לו הרי שלך
לפניך, בכחשא הדר בריא.
אמי' רב יהודה אמי' שמואל
הילכתא כר' שמע' בן
אלעזר, ואקשינן, ומי אמי'
שמואל כחש מחזיר לו
הגדילה והאמי' שמואל אין
הילכתא כר' שמע' בן
אלעזר, ור' אבהו כחש
אלא לנזקין, פירי אם כחש
אין שמין ותחנין לו
הגדילה בעינה לנגול אלא
נתן לו אחר כעין שגול.
ופקינון אליבא דרבי, כי
קאמי' שמואל אין שמין
אלא נתן לו אחרת כעין
שגול בכחשא דלא דרה,
דחשיבין לה כמתה, וכי
אמי' הלכה כר' שמע' בן
אלעזר וליה לשמוי' לא
סבירא ליה.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מאספורק. שם מקום: בוצע נרד. גזול ומזכר. בוצע כמו כל
בוצע בוצע (משלי א): מאי קאמר. איירי בשבחה וקמתי הרי שלך
לפניך והאי לינשא לא שיך למימר אלא דדבר שכיח מקדמותו
שאמר לו טלנו כמות שהוא כחוש: מווס פאה לפריש מן

הקמה. דכתיב לא תכלה פאת שדך

לקלוז (ויקרא יט): מרחו. מחליק
את הכרי ברחת ומירוח הוי גמר
מלאכה למעשר הלכך מעשר כל
מעשרותיו תחלה וזכור כך נותן לו
פאה כדי שלא יפסיד עני שאליו
היה נותנו קודם מירוח אע"פ שעני
מזרף לקט שכחה ופאה הרבה ועושה
מנו כרי פטור מן המעשר שהרי
הפקר הוא אכל עכשיו שנתמרח
יד בעל הבית נתחייב במעשר דהכי
אמרין במסכת ברכות (דף מ:)
לקט שכחה ופאה עשאוין גזולין
הוקבעו: אף מפריש מן העיסה.
פאה אס לא נתנה כבר ואילו לת"ק
מן העיסה לא דקנייה בשנינו והוי
ממון שאין לו תועבה עד השתא
דישה לאו שינוי הוא דאוכל הוא
כמו שהיה: איכפל פנאי. טרוח ועמלו
ונתקבלו לך: בהכחשה דהדר.
מפסנתו וחזור לקדמותו: טעונו
יתירא. נקדושים מהיו כתיב לא
תכלה פאת שדך לקלוז וכשור או
כשז כתיב לא תכלה פאת שדך
בקולך מרי קרפי תעזוב אותו למה
לי שמע מינה לאתויי שינוי דלא
קני הכל: טעונו יתירא למה לי.
הא בעלמא נמי לא קני שינוי: ה"ג
והו לרצון טעונו יתירא למה לי:

המפקיר והשכים נזקר. קודם
שיצאו עניים לנצרה שיזכו בהפקר
אס היו קודמין: פרט ברכס ולקט
קממה: חייב פפרט כו'. דלע"ג
דהפקר פטור מכולס דכתיב"א ארץ
שדך וכרמך מהני תעזוב יתירא
למעשה כי האי גוונא דלא הוי
הפקר לפטור ואע"ג שפטור מן
המעשר. וזכר הני כתיב תעזוב יתירא.
נקדושים כתיב כרמך לא תעולל
ופרט כו'. ובמסנה תורה (מד) כתיב
כי תצור כרמך לא תעולל וכן לא
תפאר אחריו דהיינו פרט. תפאר
אישקובי"ר. ופאה ממי מהכח משמע
דנאך דבי ר' ישמעאל (חולין דף
קלא). שלא תטול תפארתו ממנו.
שכחה כתיב במסנה תורה (סס) לא
שעז לקחתו וגו'. וזכרון כתיב
לא תפאר אחריו ואמר מר בפרק י'
דחולין (סס) אחריו זו שכחה ולא
צעי למיהדר ומתכחש צחילן לגר
לימוס אלא לא תפאר אחריו ואנא
ידענא דלענייני הוא כדלשכחן בעמרים.
אבל במעשר לא כתיב תעזוב יתירא:
אין שמין. בפרק ראשון (דף י"א).
גבי צעלים מטפלין בנצילה אמר
שמואל דלנוקין הוא דשמין את
הנצילה לניוק ומוסיף עליה מויק
עד שמשלים לו נוקו אבל גנז וגולן
שעטלו דמה ומתה או כחשה אין
שמין את הנצילה אלא שלחה
תהא והס ילמו דמהה מעליה
ורבא לעיל בשמעמין: בהכחשה דלא
הדר. כגון מתה או שצברה רגלה:
אמרו

צד. ואפאה (והרים) [והפריש] במנה חלה. משעת גלגול מתחייב

חלה אלא רבותא קמ"ל דאע"פ שעשה כל השינויים
הללו אין אלא מנאך א"כ משום דהיכא דאין תחילתו עיסה אין
מתחייב חלה עד אחר אפייה נקטה הכי:

לא הפריש מן הקמה יריש מן

העומרים. אביי לטעמי' דלאמר
צריש תמורה (ד' ו). וסד ד"ה אמר כל
דלאמר רחמנא לא תעביד אי עביד
מהני ומפרש הסד דטעמא דירפיש
מן העומרים משום תעזוב יתירא
דזלא תעזוב יתירא לא היה מייחייב
דכיון דעבר על לא תכלה הוי
אמינא דהאי ופטור ולהכי לא נטרין
אביי בשמעמין ע"כ לר' ישמעאל
למימר שינוי במקומה עומדת אבל
לרבא דלאמר הסד כל דלאמר רחמנא
לא תעביד כי עביד לא מהני בלא
תעזוב יתירא מפריש מן העומרים
ולא מצעי ליה תעזוב יתירא אלא
למפקיר כרמו או לרבי ישמעאל אי
שינוי קונה אנטרין דמפריש מן העיסה
ואס תאמר לאביי דאנטרין תעזוב
יתירא לחייב מן העומרים מפקיר
כרמו מנליה לחייב צפאה וי"ל
דכתיב ש"מ וכן י"ל לרבא לרבי
דריי ישמעאל אי סבר רבי ישמעאל
דשינוי קונה דריש תעזוב יתירא
לחייב מן העיסה אס כן המפקיר
כרמו מנליה דמשמע דהאיך לרשה
אתיא ככ"ע מדדיק בפרק זא סימן
(גדה ד' נא). וסד ד"ה מין) דלא דלן
התם כל שמין צפאה חייב במעשר
היינו כל מין שחייב צפאה חייב
במעשר דאי לאו הכי הרי מפקיר
כרמו לחייב צפאה ופטור מן המעשר
ומאי ראייה היא ללמא מתני' כרבי
ישמעאל דמוקי תעזוב יתירא לחייב
מן העיסה ולא מייתי למדרש שיתחייב
צפאה אלא ודאי ליכא דפליג אהיא
תנא דמפקיר כרמו ומתני' ש"מ
דכפרישית: מרחו מעשר
וגותן י"ו. ואפילו למאן דאית ליה
צרייה כל זמן שלא הפריש פאה
ולא צרכה היה הכל שלו ונתחייב
הכל במעשר ושז לא יפטור ואס
תאמר תרומה נמי לתריש שחורס
וגותן לו ואין לומר דתרומה בלאו
הכי יפריש העני וכל פאה חייבת
בתרומה חדא דא"כ מקדים מעשר
לתרומה גדולה ועוד דתנן במסכת
תרומות צ"ק (מ"ה) אין תורמין מן
הלקט ומן השכחה כו' ונראה לפרש
משום דתרומה דכר קל לתרום לא חש
להזכיר יש מפרשים דלכתיב אין תורם
משום דגזרון רגילין לתרום (ח) כדתנן
במסכת מעשרות (פ"ג) מלא פירות
ממורחין צדשה מנוסין אסורים
משום גזל מפוזרין מותרין משום
גזל זין כן וצין כן חייבין
במעשר ופטורין מן התרומה לפי
שאי אפשר לגזון שמתקד לפי
אס כן ניטלה תרומה גדולה:
ומן

כשיא
כי קאמר הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דשינוי במקומו עומד בהכחשה
דהדר וכי קאמר שמואל התם אין שמין לא לגנב ולא לגזול אלא לנזקין
בהכחשה דלא הדר אלא לאביי דאמר כי קאמר רשב"א בהכחשה דלא
הדר קאמר מאי איכא למומר אביי מתני הכי אמר רב יהודה אמר שמואל
אמרו

עין משפט
נר מצוה

א ח מיי פ"א מהל'
צרכות הלי יט וע"ש
ב"מ סמך ע"ש ס' ט"ו ע'
א"ה פ"ק טע"פ א:
ט ב ג מיי פ"ב מהל'
גולה והצלה הלי ז
ועין פסחים ופג"מ סמך
ע"ש ע' ט"ו ע"מ ס' ס'
שכס טע"י ב:
ד ה מיי פ"א מהל'
לעיל דף נד ע"א תוספות
מתנות עניים הלי א
והלכה ב:

גליון הש"ס

גב"ב ל"ה קשיא. עין
לעיל דף נד ע"א תוספות
ד"ה תמור: שם
והפריש במנה חלה. עין
בכרות דף מה ע"א תוס'
ד"ה אכל עטל:

מוסף רש"י

ברבע בריך. וביצע לזון
גולה דכתיב (משלי א) כן
אכחות כל בוצע בוצע את
נפש בעליו יקח (סנהדרין
פ"ג). מצות פאה להפריש לא
היא. מרחו. מן הקמה. לחייב לא
תכלה. אלא הנח לפניהם
והס יקרובו (סנהדרין
פ"ג). מרחו. כתיב מתחייב
במעשר דנגמרה מלאכמו
(שם) דליקטו למעשר
ולתמורה (תמורה א').
מעשר ונתון לו. מעשר
תכלה את הכרי מכל
עמשימותיו ויתן לו את
הפאה. שאלו הפרישה לא
היו עמים ירשים לעשרה.
לקטו שכחה ופאה פטורין
מן המעשר (סנהדרין
פ"ג). וזה הדין לדי
חייב (מכות טו). והשכים
בבקר וצורו. וזהו היה
א"כ ואלו (ד"ה טו).
חייב בפרט ובעוללות
ובשכחה ובפאה. כמו
מאלו כרס (שם) ע"ג.
דהפקר פטור מפאה. ומן
(פאה פ"א מ"ד) כל שזאו
אוכל ונשאר חייב במעשר
ובפאה. אפי"ה כי האי
הפקר חייב בכל הני,
דמתפרש טעמא דכתיב ביה
מעשר יתירא (לעיל ב).
ובע"ז תמורה (א) דלמתי
במסנה תורה לא תפאר
אחריו. ואמר מר לא
תפאר תפארמו ממנו, והיינו
פאה, ודרשינן כפרי
אחריו זו שכחה. ומכתיב
לגר לימוס ולאנמה יהיה,
וכתיב בתריה כי תצור
כרמך לא תעולל אחריו
לגר לימוס ולאנמה יהיה,
היי פאה ושכחה ועוללות,
למה לי למדר ומתכחש
בשכחה קדושים כבוליה
לעני ולגר תעזוב אותם,
לרבות הפקר כי האי גוונא,
אבל הפקר גמור פטור
מימוס. דמתנן ושמת פרט
להפקר (ד"ה נא). ופטור
מן המעשר. דהפקר
פטור מן המעשר (שם)
ללא כתיב ביה תעזוב
יתירא (לעיל ב). תמורה
(א) אין שמין לא לגנב
ולא לנזקין. שם אס נגז וגול
בהמה או כלים ונפתמו
אלו, אין שמין הנצילה
והשכחים לנצילים, שחורי
נגז הפתח, אלא ישלם
בהמה וכלים והשכחים
שלו, אלא לנזקין. שמין,
דכתיב והמת יהיה לו
(לעיל י"א).